

Mål och åtgärder i det nuvarande miljöprogrammet 2018-2021

I detta dokument framgår alla mål och åtgärder i det nuvarande miljöprogrammet. Vid varje mål och åtgärd finns en kommentar kring om målet/åtgärden kommer att följa med in i det kommande miljöprogrammet, har omformulerats eller om målet/åtgärden stryks från det kommande miljöprogrammet. Det finns också kommentarer kring hur bedömningar har gjorts.

Mål i nuvarande miljöprogram

Området Energi

Mål för de geografiska området:

- **Minska energianvändningen och öka andelen hållbart resande**
  - Kommentar: Målet föreslås utgå i kommande miljöprogram och har istället omformulerats, se förslag på delmål 1 under energi samt delmål 3 under transporter och resor. De nya målformuleringarna bedöms bli tydligare och lättare att följa upp.
- **Bidra till etappmålet i länets klimat- och energistrategi att energianvändningen i Jönköpings län år 2020 ska vara 30 % effektivare än år 2008 och vara högst 11 000 GWh.**
  - Kommentar: Det nuvarande målet finns omformulerat i kommande miljöprogram, se förslag på delmål 1 under energi. Det nuvarande målet kopplar till tidigare Klimat- och energistrategin (2010-2020) och behöver förnyas. Målet föreslås utgå
- **Bidra till etappmålet i länets klimat- och energistrategi att år 2020 har nästan alla tätorter utbyggd fjärrvärme eller närvärme med enbart förnybar energi.**
  - Kommentar: Det nuvarande målet kopplar till den gamla Klimat- och energistrategin (2010-2020) och behöver förnyas och uppdateras i enlighet med den gällande Klimat- och energistrategin för 2020-2030. Förslag på nya målformuleringar om fjärrvärme finns, se strategi 3 under energi samt mål 7 under energi. Målet föreslås utgå
- **Öka andelen förnybar energi som produceras och används samt att bli fossilbränslefria.**
  - Kommentar: Målet har omformulerats i kommande miljöprogram till att tydliggöra sol-, vatten- och vindkraft samt fjärrvärmen. Se strategiförslag 2, 3 och 4 under energi samt målförslag 4, 6 och 7 under energi. Målet föreslås utgå
- **Bidra till länets klimat- och energistrategi att utsläppen av växthusgaser i Jönköpings län år 2020 ska vara 30 % lägre än 1990.**
  - Kommentar: Målet är omformulerat då det nuvarande målet kopplar till länets tidigare klimat- och energistrategi (2010-2020). Det föreslagna målet kopplar till länets nuvarande klimat- och energistrategi för 2020-2030. Se strategiförslag 1 under energi och strategiförslag 1 under transporter och resor. Målet föreslås utgå.

- **Bidra till länets klimat- och energistrategi att år 2020 finns det solcells- och vindkraftsanläggningar som, tillsammans med el från kraftvärme, gör att Jönköpings län till minst 50 % är självförsörjande på el.**
  - Kommentar: Det nuvarande målet hänvisar till länets tidigare klimat- och energistrategi (2010-2020). Målet behöver därför uppdateras, se strategiförslag 2, 3 och 4 under energi samt målförslag 4, 6 och 7 under energi. Målet föreslås utgå.
- **Bidra till länets klimat- och energistrategi att 2020 är all energi för uppvärmning av bostäder och lokaler fossilbränslefri.**
  - Kommentar: Det nuvarande målet kopplar till länets tidigare klimat- och energistrategi (2010-2020) och behöver förnyas och uppdateras i enlighet med länets nuvarande klimat- och energistrategi för 2020-2030. Förslag på nya målformuleringar om fjärrvärme finns, se strategi 3 under energi samt mål 7 under energi. Målet föreslås utgå.

Mål för kommunkoncernen:

- **Vi ska till år 2020 energieffektivisera och minska energianvändningen i byggnader med 20 %. Detta motsvarar 5 522 MWh. 2010 är basår.**
  - Kommentar: Det nuvarande målet kopplar till länets tidigare klimat- och energistrategi (2010-2020) och behöver förnyas och uppdateras i enlighet med länets nuvarande klimat- och energistrategi. Förslag på målformulering kring energieffektivisering finns, se strategi 1 under energi samt mål 1 under energi. Målet föreslås utgå.
- **Uppföra solceller på i princip all egen nybyggnation. Vid all nybyggnation ska en solcellskalkyl upprättas och om återbetalningstiden är max 15 år ska solceller sättas upp.**
  - Kommentar: målet föreslås utgå och nya målformuleringar kring solceller föreslås, se strategi 2 under energi och mål 4 under energi.
- **Vi ska ställa energi- och miljökrav vid alla egna nybyggnationer.**
  - Kommentar: Målet föreslås utgå och ersättas av ett nytt mål om att vi ska minska klimatpåverkan på våra nybyggnationer i enlighet med det förslag på klimatdeklaration som kommer från 1 januari 2022. Målet om energi- och miljökrav har varit svårt att följa upp och svårt för verksamheterna att arbeta efter. Se förslag på målformulering mål 2 under energi.
- **Vi ska konvertera alla fastigheter som förvärvas till fossilbränslefri värmekälla.**
  - Kommentar: målet föreslås utgå och ersättas av ett mål om att vi ska använda förnyelsebar el och energi, se målförslag 4 under energi.
- **Kommunen ska sträva efter att minimera elanvändningen för uppvärmning av fastigheter till förmån för fjärrvärme.**
  - Kommentar: målet föreslås utgå och ersättas av ett nya målformuleringar om fjärrvärme. Se strategi 3 under energi samt mål 7 under energi.

- **Vi ska till år 2020 ha minskat energianvändningen för transporter med 10 % räknat från 2010. Detta motsvarar 88 MWh.**
  - Kommentar: Målet föreslås utgå och ersättas med ett mål kopplat till att mäta CO₂-utsläppen i transporter istället för energi. Se strategiförslag 1 och målförslag 5 under transporter och resor.

- **Vi ska till år 2021 öka andelen ursprungsmärkt förnybar el till 100 %.**
  - Kommentar: Målet kring ursprungsmärkt förnybar el är uppnått men målet är omformulerad så att det gäller både el och energi, se målförslag 5 under energi.

Område Transporter och resor

Detaljerade mål för det geografiska området

- **Målet är att bidra till etappmålet i länets klimat- och energistrategi att andelen kollektivtrafik eller cykel ökat med 20 % till år 2020 räknat från år 2002.**
  - Kommentar: Det nuvarande målet hänvisar till länets tidigare klimat- och energistrategi (2010-2020) och behöver uppdateras i enlighet med länets gällande klimat- och energistrategi (2020-2030). Nya målförslag om cykling och kollektivtrafik finns, se strategi 4 och 5 samt målförslag 1, 2 och 3. Målet föreslås utgå.

- **Målet är att kommunen ska vara drivande för att en hållbar laddinfrastruktur byggs upp i kommunen.**
  - Kommentar: Målet är formulerat som en strategi i kommande miljöprogram, se strategi 3 och mål 1 under transporter och resor.

Mål för kommunkoncernen

- **Vi ska utveckla och främja cykeltrafiken i kommunen.**
  - Kommentar: Målet föreslås utgå och ersättas av nya förslag på strategier och mål, se strategiförslag 5 samt målförslag 1 och 3.

- **Vi ska anlägga minst en gång- och cykelvägsträcka per år.**
  - Kommentar: målet föreslås utgå från nästa miljöprogram då detta är en fråga som ständigt arbetas med. Det passar bättre som en aktivitet i gång- och cykelvägsplanen.

- **Vi ska till år 2020 ha minskat körsträckan med fossila bränslen med 20 % räknat från 2010. Detta motsvarar 30 600 mil.**
  - Kommentar: Målet föreslås utgå och istället ersättas av ett mål kopplat till att mäta växtgasutsläppen från våra transporter. Det stämmer bättre överens med målen i länets klimat- och energistrategi 2020-2030.

- **Vi ska till år 2020 öka andelen fordon som drivs med förnybara bränslen eller el till 50 %.**
  - Kommentar: Ny målformulering kring andelen fossilfria fordon föreslås i kommande miljöprogram där olika mål sätts för personbilar, lätta lastbilar och arbetsmaskiner/utryckningsfordon, se målförslag 4 under transporter och resor.

- **Vi ska till år 2020 öka andelen miljöbilar till 75 %.**
  - Kommentar: Målet om miljöbilar föreslås utgå i kommande miljöprogram. Istället fokuserar vi på fossilfria fordon.

- **Vi ska bygga ut laddinfrastrukturen för kommunens egna elfordon och för att kunna erbjuda kommunens anställda och besökare laddningsmöjligheter.**
  - Kommentar: målet är i stort sett uppnått och föreslås nu omformuleras som en strategi och nytt mål, se strategiförslag 3 samt målförslag 1 under transporter och resor.

Området Luft

Mål för den geografiska platsen

- **Målet är att skydda invånarna mot skadliga effekter av solexponering och annan skadlig strålning.**
  - Kommentar: Målet föreslås omformuleras och tydligare fokusera av vikten att skapa skugga miljöer, se målförslag 5 under luft och kemikalier.
- **Vi ska säkerhetsställa att kunskapen om ozonskiktet finns i vår verksamhet.**
  - Kommentar: Målet om ozonskiktet är omformulerat till kommande miljöprogram, se målförslag 6 under luft och vatten.
- **Målet är en bra luftkvalitet så att människors hälsa och miljön inte skadas.**
  - Kommentar: Det nuvarande målet kring luftkvalité är omformulerat i kommande miljöprogram, se målförslag 1 och strategiförslag 1 under luft och kemikalier.

Mål för kommunkoncernen

- **Vi ska år 2021 ha tillgång till skugga i offentliga miljöer och på skolgårdar.**
  - Kommentar: Målförslaget är ett förtydligande av nuvarande mål om skugga till att gälla fler platser, se målförslag 5 under luft och kemikalier.
- **Målet är att verka för att kommunala solarier ska avvecklas.**
  - Kommentar: Målet är uppnått och utgår i kommande miljöprogram.
- **Vi ska ha en systematisk och återkommande kontroll av miljökvalitetsnormerna och miljökvalitetsmålen för luft.**
  - Kommentar: Målet är omformulerat, se målförslag 1 och strategiförslag 1 under luft och kemikalier.

Området Kemikalier

Mål för den geografiska platsen

- **Målet är att begränsa påverkan på människors hälsa och miljön.**
  - Kommentar: Detta övergripande mål föreslås utgå och ersättas av strategiförslag 1 under luft och kemikalier.
- **Målet är att minska förekomsten av miljögifter i barns vardag.**
  - Kommentar: Detta övergripande mål föreslås utgå och ersättas av målförslag 4 under luft och kemikalier.

Mål för kommunkoncernen

- **Målet är att sträva efter att andelen ekologisk mat i kostorganisationens livsmedelsbudget ska öka.**
  - Kommentar: målet föreslås utgå och har omformulerats, se målförslag 2 under luft och kemikalier.
- **Vi ska ersätta de farligaste kemikalierna med mer miljöanpassade alternativ.**
  - Kommentar: Målet föreslås utgå och ersättas av målförslag 3 under luft och kemikalier.
- **Vi ska ställa kemikaliekraav vid upphandling där så är möjligt.**
  - Kommentar: Målet föreslås omformuleras så att fler aspekter vägs in i upphandlingen, se målförslag 7 under luft och kemikalier.
- **Kommunen ska sträva efter att servera närproducerad mat och servera råvaror utifrån säsong.**
  - Kommentar: Målet är omformulerat till en strategi, se strategi 3 under natur, hållbara gröna och blå miljöer.

Området Vatten

Mål för det geografiska området

- **Målet är att minimera utsläppen av övergödande ämnen.**
  - Kommentar: Målet är omformulerat och förtydligat, se målförslag 2 och 3 och strategiförslag 2.
- **Målet är att förbättra statusen så att alla sjöar och vattendrag har god vattenstatus.**
  - Kommentar: Målet är omformulerat till en tydligare strategi, se strategiförslag 1 under vatten.
- **Målet är att stärka den biologiska mångfalden och blå infrastrukturen i kommunen.**
  - Kommentar: Målet är omformulerat till en tydligare strategi, se strategiförslag 1 under vatten.
- **Målet är att förbättra vattenkemisk och biologisk status i sjöar och vattendrag så att de inte är påverkade av försurningen.**
  - Kommentar: Målet är omformulerat till en tydligare strategi, se strategiförslag 1 under vatten.
- **Målet är att förbättra statusen och skydda vattenkvaliteten, enligt vattendirektivet, så att alla grundvattenförekomster har god vattenstatus.**
  - Kommentar: Målet kvarstår.
- **Målet är att säkerställa en långsiktig och säker dricksvattenförsörjning i kommunen.**
  - Kommentar: Målet kvarstår.

Mål för kommunkoncernen

- **Vi ska som ett genomsnitt inventera 20 enskilda avlopp per år (egeninitierade inventeringar).**
  - Kommentar: Målet föreslås utgå och har omformulerats så att det bättre stämmer överens med Vattenmyndighetens åtgärd, se målförslag 2 under vatten.
- **Utsläppen från reningsverket i Skillingaryd ska i utsläppspunkten i ledningen till våtmarken (punkt B) inte överstiga följande riktvärden: N_{tot} 15 mg/l, P_{tot} 0,8 mg/l och BOD7 10 mg/l.**
  - Kommentar: Målet föreslås utgå då det är ett myndighetskrav i gällande tillstånd. Ett nytt målförslag finns formulerat, se strategiförslag 2 under vatten.
- **Målet är att antalet försurningspåverkade sjöar och vattendrag ska minska.**
  - Kommentar: Det föreslagna målet är en ändring jämfört med nuvarande mål så att det bättre stämmer överens med länets mål om kalkning, se målförslag 1 under vatten. Målet är avstämt med länsstyrelsens kalkningshandläggare.

- **Målet är ett pH på lika med eller över 6,0 och alkalinitet på minst 0,1 mmol/liter.**
  - Kommentar: Det föreslagna målet är en ändring jämfört med nuvarande mål så att det bättre stämmer överens med länets mål om kalkning, se målförslag 1 under vatten. Målet är avstämt med länsstyrelsens kalkningshandläggare.

Detaljerade mål för kommunkoncernen

- **Vi ska verka för att alla allmänna vattentäkter ska ha vattenskyddsområden.**
  - Kommentar: Målet kvarstår.

Området Natur

Mål för den geografiska platsen

- **Målet är att öka skötseln av skogar så att den biologiska mångfalden bevaras och den biologiska produktionen skyddas samt att ibland och lämna skogen orörd.**
  - Kommentar: Målet föreslås utgå och ersättas av strategiförslag 1 under natur samt målförslag 3 och 9 under natur.
- **Målet är att bibehålla ekologisk och vattenhushållande funktion i våtmarkerna.**
  - Kommentar: Målet har omformulerats till en strategi, se strategiförslag 1 under natur.
- **Målet är att säkerställa livskraftiga bestånd och naturmiljöer samt att människor har tillgång till god natur- och kulturmiljö.**
  - Kommentar: målet föreslås utgå och ersättas av strategiförslag 1, under natur.
- **Målet är att öka skötseln av odlings- och betesmark så att naturvärdena ökar.**
  - Kommentar: Målet föreslås utgå och ersättas av strategiförslag 1 och 4 samt målförslag 6, 8 och 9 under natur.

Mål för kommunkoncernen

- **Vi ska i första hand sköta våra tätortsnära kommunägda skogar med avseende på rörligt friluftsliv genom ett hyggesfritt skogsbruk.**
  - Kommentar: Målet föreslås utgå i kommande miljöprogram och istället ersättas av ett annat mål kopplat till hållbart skogsbruk, se målförslag 3 under natur.
- **Vi ska öka andelen lövskog på kommunalt ägd skogsmark.**
  - Kommentar: Målet har omformulerats till kommande miljöprogram så att det även avser tallskog samt tillägget om att lövskogs ska finnas vid tätortsnära skog och vid samhällsviktiga verksamheter.
- **Vi ska inte tillåta torvtäkter för mossar med höga natur- och/eller kulturvärden (klass 1 och 2 i våtmarksinventeringen). För mossar i klass 3 och 4 ska täkt undvikas om den inverkar menligt på väsentliga motstående intressen.**
  - Kommentar: Målet föreslås utgå och har istället formulerats till en tydligare strategi, se strategiförslag 1 under natur. Ytterligare ett mål om våtmarker finns med som förslag till kommande miljöprogram, se målförslag 1 under natur.
- **Vi ska öka kunskapen om allemansrätten hos våra invånare.**
  - Kommentar: målet bedöms fortfarande vara aktuellt och kvarstår.
- **Vi ska sträva efter att de kommunalt ägda betesmarkerna sköts av betande djur.**
  - Kommentar: Målet är något omformulerat, se målförslag 6 under natur.

Grön infrastruktur

Mål för den geografiska platsen

- **Målet är att stärka och synliggöra de gröna värdena som grön infrastruktur och ekosystemtjänster i kommunen.**
  - Kommentar: Målet kvarstår i stort sett men har utökats med biologisk mångfald och invasiva arter, se målförslag 9 under natur.

- **Målet är att alla ska ha tillgång till tätortsnära friluftsområden.**
  - Kommentar: målet föreslås utgå och ersättas av strategiförslag 1, under natur.

Mål för kommunkoncernen

- **Vi ska beakta och värna alla skyddsvärda träd som finns inom kommunen i detaljplaneringen och vid byggnationer.**
  - Kommentar: Målet föreslås utgå och ersättas av målförslag 7 under natur.

- **Vi ska ha en kommunövergripande grönstrukturplan som stärker de gröna värdena i kommunen.**
  - Kommentar: Målet är uppnått och utgår från kommande miljöprogrammet.

- **Vi ska värna om våra tätortsnära kommunala marker som är värdefulla ur natur- eller friluftssynpunkt.**
  - Kommentar: Målet föreslås utgå och ersättas av strategiförslag 1, under natur.

Kommunikation och beteendeförändring samt verksamhetsutveckling

Mål för kommunkoncernen

- **Målet är att utveckla miljö- och hållbarhetsfrågorna till att vara en naturlig del av företagets och organisationers ledning och styrning.**
  - Kommentrar: målet föreslås att omformuleras till en övergripande strategi för kommunens miljöarbete.
- **Vi ska arbeta för att förebygga avfallet i alla våra verksamheter och ha som mål att avfallsmängden ska minska med 10 % till år 2021 jämfört med 2017.**
  - Kommentrar: målet föreslås utgå. Istället finns ett förslag på strategi om cirkulär ekonomi formulerad, se strategiförslag 1 under avfall samt målförslag 1 under avfall.
- **Vi ska minska användningen av engångsprodukter med fossilt ursprung och engångsmaterial i förnyelsebart material ska främjas.**
  - Kommentrar: målet föreslås utgå och kommer att formuleras som en åtgärd.
- **Vi ska minska användningen av engångsprodukter med fossilt ursprung och engångsmaterial i förnyelsebart material ska främjas.**
  - Kommentrar: målet föreslås utgå. Istället finns ett förslag på strategi om cirkulär ekonomi formulerad, se strategiförslag 1 under avfall samt målförslag 1 under avfall.
- **Vi ska minska matsvinnet i våra verksamheter med 20 % till 2025 jämfört med de mätningar som utförts under 2019.**
  - Kommentrar: Målet kvarstår men årtalen ändras.
- **Vi ska nå ut med kommunens miljöarbete till allmänheten med fokus på målgruppen barn och unga.**
  - Kommentrar: målet föreslås att omformuleras till en övergripande strategi för kommunens miljöarbete.
- **Vi ska utföra informationskampanjer om hållbar konsumtion och livsstil inom målgrupperna skola, föreningar och företag.**
  - Kommentrar: målet föreslås att omformuleras till en övergripande strategi för kommunens miljöarbete.
- **Vi ska ta fram en digital, översiktlig och lättläst version av miljöprogrammet riktat till kommuninvånarna.**
  - Kommentrar: målet är uppnått och utgår i kommande miljöprogram.

Mål för den geografiska platsen

- **Målet är att öka både den generella kunskapen om miljö- och hållbarhetsfrågor samt den specifika ämneskompetensen.**
  - Kommentrar: målet föreslås att omformuleras till en övergripande strategi för kommunens miljöarbete.

- **Målet är att få till en beteendeförändring hos kommuninvånarna inom konsumtion och livsstil.**
  - Kommentar: Målet föreslås utgå och ingå i en övergripande strategi om kommunikation och information om miljöfrågor.

Åtgärder i nuvarande miljöprogram

Området Energi

Ny belysning till elljusspåret i Vaggeryd.

Kommentar: utgår då åtgärden är genomförd.

Ansvar: kultur- och fritidsnämnden

Anslutning av industri till fjärrvärmenätet.

Kommentar: Det finns både ett mål och en strategi om att kommunen ska öka andelen fjärrvärme. Detta arbete genomförs kontinuerligt av VEAB. Eftersom det är ett kontinuerligt arbete och både mål och strategier finns i kommande miljöprogram föreslås åtgärden utgå. En ny åtgärd med fokus på omhändertagande av spillvattnet från industrin till fjärrvärmeverket har föreslagits, *Samarbete med industrier gällande omhändertagande av spill- eller restvärme.*

Ansvar: VEAB

Belysning

Kommentar: Arbetet med att byta ut belysningen till mer miljövänliga och energieffektiva val genomförs kontinuerligt. Åtgärden förslås att utgå från kommande miljöprogram och istället ingå i den generella åtgärden *Energikartläggning och energieffektivisering av utvalda fastigheter*, där belysning är en del.

Ansvar: tekniska nämnden

Energi och drift

Kommentar: Arbetet med att optimera energi och drift i kommunens lokaler och VSBo:s fastighetsbestånd genomförs kontinuerligt. Åtgärden förslås utgå från kommande miljöprogram och istället ingå i den generella åtgärden *Energikartläggning och energieffektivisering av utvalda fastigheter*.

Ansvar: tekniska nämnden, VSBo

Energieffektivisering tekniska kontoret

Kommentar: Arbetet med energieffektivisering i kommunens lokaler och VSBo:s fastighetsbestånd genomförs kontinuerligt. Åtgärden förslås utgå från kommande miljöprogram och istället ingå i den nya föreslagna åtgärden *Energikartläggning och energieffektivisering av utvalda fastigheter*.

Ansvar: tekniska nämnden

Fortsatta fönsterbyten

Kommentar: Arbetet med fönsterbyten i VSBo:s fastighetsbestånd genomförs kontinuerligt. Åtgärden förslås utgå från kommande miljöprogram och istället ingå i den nya föreslagna åtgärden *Energikartläggning och energieffektivisering av utvalda fastigheter*.

Ansvar: VSBo

Minimera elanvändningen vid uppvärmning

Kommentar: Arbetet med åtgärden genomförs kontinuerligt. Åtgärden förslås utgå i det kommande miljöprogrammet och istället ingå i energieffektiviseringsåtgärden *Energikartläggning och energieffektivisering av utvalda fastigheter*.

Ansvar: tekniska nämnden, VSBo, VEAB

Producera förnyelsebar energi i form av solenergi

Kommentar: Arbetet med åtgärden genomförs kontinuerligt. Ett flertal nya åtgärder kring solceller föreslås i kommande miljöprogram. Åtgärden *Kommunen fortsätter att sätta upp solceller vid nybyggnation, renovering och på befintliga byggnader* och *Förnyelsebar energi och el i alla våra fastigheter* är riktade till våra interna verksamheter. Åtgärdena *Avgiftsfria bygglov för solcellsanläggningar och solkarta* samt *Öka kunskapen om solceller* är riktade till våra företag och invånare.

Ansvar: tekniska nämnden, VSBo

Fossilbränslefria värmekällor

Kommentar: arbetet med åtgärden har skett kontinuerligt under 2018-2021 men alla fastigheter har inte fossilbränslefria värmekällor. Åtgärden förslås omformuleras se åtgärdsförslag *Förnyelsebar energi och el i alla våra fastigheter*.

Ansvar: tekniska nämnden

Hänsyn till energi-, miljö- och kemikaliekraV vid byggnation

Kommentar: Åtgärden har varit svår att komma i gång med under 2018-2021 och det har varit svårt att få in uppgifter till miljöredovisningen om hur man arbetat med åtgärden. Vid byggnationer håller vi oss inom de lagkrav som finns kring t ex energi men sällan ställs mer långtgående krav gällande miljö eller kemikalier. Då åtgärden har varit svårarbetat föreslås att den utgår och istället ersätts av åtgärden *Klimatkrav vid nybyggnation*.

Ansvar: tekniska nämnden, VSBo

Upprätta energieffektiviseringsplan för Movalla/Vaggeryds IP

Kommentar: åtgärden är inte genomförd men anses vara en bra åtgärd för att bidra till energieffektiviseringen. Åtgärden föreslås kvarstå i kommande miljöprogram.

Ansvar: kultur- och fritidsnämnden

Reglera temperaturen i bassängerna i Vaggeryds simhall

Kommentar: Åtgärden är ej påbörjad vilket beror på att det saknas politiskt beslut att renovera simhallen i Vaggeryd. Åtgärden föreslås kvarstå i kommande miljöprogram.

Ansvar: kultur- och fritidsnämnden, tekniska nämnden

Området Transporter och resor

Utveckla och främja cykeltrafiken

Kommentar: Åtgärden genomförs kontinuerligt under 2018-2021 men mer arbete finns kvar att göra. Åtgärden föreslås utgå och ersättas av åtgärderna *Främja cykeltrafiken i kommunen* och *Säkra och tillgängliga cykelparkeringar och laddning av elbil*.

Ansvar: kommunstyrelsen, tekniska nämnden

Verka för en utveckling av kollektivtrafiken

Kommentar: Arbete med åtgärden har skett kontinuerligt under 2018-2021. Under den här perioden har till exempel linje 500 (snabbuss mellan Värnamo-Jönköping med stopp i Vaggeryd och Skillingaryd) tillkommit. En fortsatt dialog med länstrafiken behöver föras och åtgärden föreslås utgå och ersättas av *Kommunen är en aktiv part i dialoger med länstrafiken kring frågan om kollektivtrafik i Vaggeryds kommun samt frågan om elektrifiering av järnvägen*. En annan åtgärd som tillkommer som stödjer kollektivtrafiken är åtgärden *Testa på kollektivtrafikkort under en provperiod*.

Ansvar: kommunstyrelsen

Verka för en elektrifiering av bansträckor i kommunen

Kommentar: Arbete med åtgärden sker kontinuerligt under 2018-2021. Under den här perioden finns till exempel elektrifieringen av järnvägen Värnamo-Jönköping-Nässjö med som en namngiven investering i trafikverkets nationella plan för transportverksamhet. En fortsatt dialog med berörda aktörer behövs och åtgärden föreslås utgå och ersättas av *Kommunen är en aktiv part i dialoger med länstrafiken kring frågan om kollektivtrafik i Vaggeryds kommun samt frågan om elektrifiering av järnvägen*.

Ansvar: kommunstyrelsen

Resvaneanalys

Kommentar: Resvaneanalysen genomfördes inom projektet Hela RESAN (projektägare var energikontoret Norra Småland) där Vaggeryds kommun ingick. Både projektet Hela RESAN och resvaneanalysen är avslutade och åtgärden är genomförd. Åtgärden föreslås därför utgå ut kommande miljöprogram.

Ansvar: kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och byggnämnden

Utbyggnadsstrategi av laddinfrastruktur för elbilar

Kommentar: Arbetet med att ta fram en laddinfrastrukturplan redovisades för kommunstyrelsens arbetsutskott i december 2019. Åtgärden är genomförd och bra rutiner finns för etablering av laddstolpar vid kommunala arbetsplatser. Åtgärden föreslås utgå.

Ansvar: kommunstyrelsen, VEAB, tekniska nämnden

Verka för att en biogasmack etableras i kommunen

Kommentar: arbete med att verka för ett tankställe för biogas har pågått under 2018-2021. Eftersom vi är beroende av andra aktörer, både företag som vill etablera ett tankställe samt fler företag som vill tanka biogas, är det en åtgärd som tar tid att arbeta med. Åtgärden föreslås kvarstå i kommande miljöprogram. Åtgärden föreslås kvarstå, men där begreppet breddas från biogas till förnyelsebara bränslen.

Ansvar: kommunstyrelsen

Öka andelen miljöanpassade fordon

Kommentar: åtgärden har delvis varit svår att arbeta med. En omställning av fordon har skett men inte i takt med de mål som finns uppsatta. Arbetssättet som beskrivs i nuvarande åtgärd med att varje förvaltning och bolag ska ta fram en omställningsplan har inte fungerat i praktiken. Det finns nya förslagna mål om att öka andelen fossilfria fordon vilket gäller för alla förvaltningar och bolag. Åtgärden föreslås utgå med hänvisning till att det föreslagna målet finns samt att det föreslås en ny åtgärd *Uppdatera riktlinjer för upphandling av fordon och transporttjänster*.

Ansvar: Alla nämnder och bolagsstyrelser

Utreda utökning av den kommunala bilpoolen

Kommentar: Åtgärden är inte genomförd och arbetet är svårt att genomföra utan att någon samordnar alla kommunens fordon. Vi skulle dock ha mycket att vinna på att samordna fordonen, både ur ekonomiskt och miljömässig synvinkel. Åtgärden föreslås kvarstå.

Ansvar: kommunstyrelsen

Området Natur

Frihuggning av skyddsvärda träd

Kommentar: Åtgärden är påbörjad under 2018-2021 men mer arbete kvarstår. Åtgärden har beviljats LONA-bidrag och föreslås kvarstå.

Ansvar: tekniska nämnden

Skötsel av tätortsnära skogar

Kommentar: Åtgärden är påbörjad under 2018-2021 men mer arbete kvarstår. Åtgärden har varit svårarbetad och meningsskiljaktigheter kring hur arbetet ska ske och hur åtgärden ska tolkas förekommer. Ett nytt mål finns formulerat kring att vi ska ha ett hållbart skogsbruk. Åtgärden föreslås utgå och arbetet med ett hållbart skogsbruk bakas in i tekniska kontorets ordinarie arbete med skogsbruksplanerna.

Ansvar: tekniska nämnden

Synliggöra och kommunicera skyddsvärda träd

Kommentar: Åtgärden är påbörjad under 2018-2021 men mer arbete kvarstår. Åtgärden har beviljats LONA-bidrag och föreslås kvarstå.

Ansvar: kommunstyrelsen, tekniska nämnden

Guidning på våtmark eller annan naturtyp

Kommentar: Åtgärden är påbörjad under 2018-2021 och bedöms vara genomförd i de delar som går att genomföra. Åtgärden föreslås utgå och ersättas av åtgärden *Restaurera en våtmark*. Ansvaret föreslås flyttas över till kommunstyrelsen då det är en naturvårdsfråga som miljö- och byggnämnden inte arbetar med.

Ansvar: miljö- och byggnämnden (flyttas till kommunstyrelsen)

Restaurera och informera om bidrag

Kommentar: Åtgärden är påbörjad under 2018-2021 och bedöms vara genomförd i de delar som går att genomföra. Åtgärden föreslås utgå och ersättas av åtgärden *Restaurera en våtmark*.

Ansvar: kommunstyrelsen

Öka kunskapen om allemansrätten

Kommentar: Åtgärden är påbörjad under 2018-2021 men mer insatser kan göras. Åtgärden föreslås kvarstå i kommande miljöprogram.

Ansvar: kommunstyrelsen, tekniska nämnden, kultur- och fritidsnämnden

Främja barn och ungas tillgång till friluftsliv

Kommentar: Åtgärden är påbörjad under 2018-2021 men något konkret arbete har inte rapporterats från ansvariga nämnder. Åtgärden föreslås kvarstå i kommande miljöprogram men då behöver resurser fokuseras på att genomföra åtgärden.

Ansvar: barn- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden

Kommunalt ägda betesmarker

Kommentar: Åtgärden finns formulerat som ett mål. Åtgärden föreslås strykas och redovisningen av kommande arbete sker under målet.

Ansvar: tekniska nämnden

Området kommunikation och beteendeförändring samt verksamhetsutveckling

Digital miljöutbildning

Kommentar: åtgärden är genomförd och utgår ur miljöprogrammet.

Ansvar: kommunstyrelsen, VSBo, tekniska nämnden, barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden, VEAB, kultur- och fritidsnämnden, miljö- och byggnämnden

Revidera ägardirektiven

Kommentar: åtgärden är genomförd och utgår ur miljöprogrammet.

Ansvar: kommunstyrelsen

Upphandling med miljöfokus

Kommentar: åtgärden genomförs kontinuerligt och förslås utgå ur miljöprogrammet. Det finns föreslagna mål om att vi ska ställa sociala och miljömässiga hållbarhetskrav vid upphandlingar med fokus på minska växthusgaser och kemikalier. Redovisning av det målet kommer att ske årligen. Andra åtgärder kopplade till upphandling som föreslås är *Upphandling av ekologiska livsmedel och utbildning i inköpssystemet* och *Uppdatera riktlinjer för upphandling av fordon och transporttjänster*.

Ansvar: kommunstyrelsen

Uppmärksamma goda initiativ inom miljöområdet

Kommentar: åtgärden har syftat till att få delaktighet i förskola, skola och fritidshem i miljöarbetet. Åtgärden föreslås utgå i kommande miljöprogram och istället formuleras som en övergripande strategi.

Ansvar: barn- och utbildningsnämnden

Minska engångsprodukterna och byt ut till mindre miljöpåverkan

Kommentar: åtgärden har påbörjats inom en del förvaltningar men mer kan göras. Åtgärden föreslås utgå och istället ingå som en del under åtgärdsförslaget *Minska avfallet med fokus på papper och plast*. Att minska engångsprodukter föreslås också lyftas fram som en del av kommunen miljöriktlinjer som riktar sig till anställda och förtroendevalda.

Ansvar: kommunstyrelsen, VSBo, tekniska nämnden, barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden, VEAB, kultur- och fritidsnämnden, miljö- och byggnämnden

Förebygga avfall

Kommentar: åtgärden har påbörjats inom en del förvaltningar men mer kan göras. Åtgärden föreslås utgå och istället ingå som en del under åtgärdsförslaget *Minska avfallet med fokus på papper och plast* samt *Minska matsvinnet*. Att förebygga avfallet föreslås också lyftas fram som en del av kommunen miljöriktlinjer som riktar sig till anställda och förtroendevalda.

Ansvar: kommunstyrelsen, VSBo, tekniska nämnden, barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden, VEAB, kultur- och fritidsnämnden, miljö- och byggnämnden

Utveckla det digitala samhället

Kommentar: åtgärden är påbörjad men vissa delar kvarstår. Åtgärden föreslås följa med in i det kommande miljöprogrammet.

Ansvar: kommunstyrelsen

Informationskampanj om hållbar konsumtion och livsstil

Kommentar: åtgärden har genomförts under 2018-2021. Åtgärden föreslås utgå i kommande miljöprogram men att informera om hållbar konsumtion och livsstil är en ingår som en del i det allmänna kommunikationsarbetet, se under de övergripande riktlinjerna i kommande miljöprogram.

Ansvar: kommunstyrelsen

Informera hyresgästerna om vardagliga miljö- och energitips

Kommentar: åtgärden genomförs kontinuerligt men bedöms vara viktig att den kvarstår så VSBo genom når många av våra invånare. Åtgärden föreslås följa med in i det kommande miljöprogrammet.

Ansvar: VSBo

Informera om miljö-, energi-, klimat- och naturfrågor

Kommentar: åtgärden har genomförts under 2018-2021. Åtgärden föreslås utgå i kommande miljöprogram men att informera om miljö-, energi-, klimat- och naturfrågor ingår som en del i det allmänna kommunikationsarbetet, se under de övergripande riktlinjerna i kommande miljöprogram.

Ansvar: kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden

Kommunicera kommunens miljöarbete till allmänheten

Kommentar: åtgärden har genomförts under 2018-2021. Åtgärden föreslås utgå i kommande miljöprogram men att kommunicera kommunens miljöarbete ingår som en del i det allmänna kommunikationsarbetet, se under de övergripande riktlinjerna i kommande miljöprogram.

Ansvar: kommunstyrelsen

Kommunicera miljöprogrammets innehåll och resultat

Kommentar: åtgärden har genomförts under 2018-2021. Åtgärden föreslås utgå i kommande miljöprogram men att kommunicera kommunens miljöprogram och resultat ingår som en del i det allmänna kommunikationsarbetet, se under de övergripande riktlinjerna i kommande miljöprogram.

Ansvar: kommunstyrelsen

Minska matsvinnet i våra verksamheter

Kommentar: åtgärden är påbörjad men vissa delar kvarstår. Åtgärden föreslås följa med in i det kommande miljöprogrammet.

Ansvar: kommunstyrelsen

Utveckla och marknadsföra bibliotekets miljöhörnor

Kommentar: åtgärden är påbörjad men vissa delar kvarstår. Åtgärden föreslås följa med in i det kommande miljöprogrammet.

Ansvar: kultur- och fritidsnämnden

Området Levnadsmiljö

Rutin för arbetet med planbesked

Kommentar: Åtgärden är genomförd och genomförs kontinuerligt i planprocessen. Åtgärden föreslås utgå i nästa miljöprogram.

Ansvar: kommunstyrelsen

Kommunala kulturmiljöunderlag och kulturmiljöprogram

Kommentar: Åtgärden ska påbörjas under 2021 men kanske inte blev klar innan årsskifte. Åtgärden föreslås finnas med i kommande miljöprogram.

Ansvar: kultur- och fritidsnämnden

Använda framtagna kunskapsunderlag som prioriteringsunderlag

Kommentar: Åtgärden genomförs kontinuerligt och föreslås utgå ur kommande miljöprogram.

Ansvar: tekniska nämnden, kommunstyrelsen

Insatser för grönstrukturen

Kommentar: åtgärden är genomförd under 2018-2021. Vi har kommit längre i vårt arbete med ekosystemtjänster och grön infrastruktur än vi hade 2018. Åtgärden föreslås utgå och ersättas av åtgärderna *Gröna skolgårdar*, *Grönska i den bebyggda miljön*, *Återplanteringsplan* och *Stärka och skapa gräsmarker* som alla syftar till att stärka den gröna infrastrukturen för olika naturtyper.

Ansvar: kommunstyrelsen, VSBo, tekniska nämnden, barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden

Inventera vandringshinder i det kommunala vägnätet

Kommentar: åtgärden är genomförd och föreslås utgå i kommande miljöprogram. Istället finns en åtgärd om att *Åtgärda vandringshinder för fisk och utter*.

Ansvar: tekniska nämnden

Kartläggning av socialt viktiga områden

Kommentar: åtgärden är genomförd och föreslås utgå ur det kommande miljöprogrammet.

Ansvar: kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden

Ta fram en grönstrukturplan

Kommentar: åtgärden är genomförd och föreslås utgå ur det kommande miljöprogrammet.

Ansvar: kommunstyrelsen

Ekosystemtjänster för kommunala bolag

Kommentar: åtgärden är påbörjad under 2018-2021 där olika ekosystemtjänster har anlagts. Åtgärden föreslås utgå och ersättas av åtgärderna *Gröna skolgårdar*, *Grönska i den bebyggda miljön*, *Återplanteringsplan* och *Stärka och skapa gräsmarker* som alla syftar till att stärka den gröna infrastrukturen för olika naturtyper.

Ansvar: VSBo, tekniska nämnden

Teckna naturvårdsavtal för Grönelund och Friluftsgården

Kommentar: ett beslut i frågan togs 2018 och sedan dess har ärendet legat hos kommunstyrelsens presidium. Om åtgärden ska med i kommande miljöprogram behöver tid fokuseras på denna fråga för att driva den framåt.

Ansvar: kommunstyrelsen

Öka andelen lövskog på kommunalt ägd mark

Kommentar: målet om att öka andelen löv- och tallskog på tätortsnära kommunal mark kvarstår. Åtgärden föreslås kvarstå och finnas med i kommande miljöprogram.

Ansvar: tekniska nämnden

Tillgängliggör friluftsliv och friluftsområden för fler

Kommentar: åtgärden är inte påbörjad under 2018-2021. Åtgärden bedöms vara för övergripande och föreslås utgå ur kommande miljöprogram. Åtgärden föreslås istället ersättas med åtgärden *Vattennära mötesplatser längs Lagan och Hjortsjön*. Där finns ett befintligt projekt om att tillgängliggöra området runt Hjortsjön, vilket blev mer specifikt än nuvarande åtgärd.

Ansvar: tekniska nämnden, kultur- och fritidsnämnden

Utbildning om planering och skötsel av kommunens marker

Kommentar: åtgärden genomförs under 2021 och kommer vara avslutad innan årsskiftet. Kunskapen tas med i det kommande arbetet, men åtgärden som sådan föreslås utgå ur kommande miljöprogram.

Ansvar: tekniska nämnden

Hänsyn till skyddsvärda träd

Kommentar: arbetet med åtgärden är påbörjat men ej helt genomfört. Åtgärden föreslås utgå i dess nuvarande skrivning men ingå i åtgärden *Rutin för att bevara och ersätta vegetation*.

Ansvar: kommunstyrelsen, tekniska nämnden, VSBo

Området Luft

Avveckla kommunala solarium

Kommentar: åtgärden är genomförd och utgår ur kommande miljöprogram

Ansvar: kultur- och fritidsnämnden

Solskydd på skolor, förskolor och fritidshem

Kommentar: åtgärden är påbörjad där i stort sett alla förskolor är inventerade och åtgärdade med solskydd. Arbete kvarstår med solskydd för skola och fritidshem. Åtgärden föreslås utgå och istället ersättas med åtgärden *Skugga i offentliga miljöer, skolor, förskolor och bostadsområden* som fokuserar på naturlig skugga i form av träd.

Ansvar: barn- och utbildningsnämnden

Kontrollera luftkvalitén

Kommentar: åtgärden genomförs kontinuerligt inom ramen för länets luftvårdsförbund. Åtgärden föreslås utgå då det finns ett mål om att vi inte ska överstiga halterna av bensen, PM10 och NO₂ och de uppföljningar och mätningar som genomförs redovisas under det målet.

Ansvar: miljö- och byggnämnden

Området Kemikalier

Kontroll av informationskravet i REACH

Kommentar: åtgärden är genomförd och utgår i kommande miljöprogram.

Ansvar: miljö- och byggnämnden

Undersökning av kvicksilver i fisk

Kommentar: åtgärden är genomförd och utgår i kommande miljöprogram.

Ansvar: miljö- och byggnämnden

Undersökning av potentiellt förorenade områden

Kommentar: åtgärden är en del av länsstyrelsens åtgärdsprogram och gemensam för flera kommuner. Vaggeryds kommun har genomfört sin del i åtgärden och den föreslås utgå i kommande miljöprogram.

Ansvar: miljö- och byggnämnden

Digitalt kemikaliehanteringssystem

Kommentar: åtgärden genomförs kontinuerligt men fokus behöver vara på att alla verksamheter ska arbeta i systemet. Åtgärden har omformulerats i kommande miljöprogram, se åtgärd *Arbete i kommunens kemikaliehanteringssystem*.

Ansvar: kommunstyrelsen, tekniska nämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, VEAB, VSBo

Ekologisk, närproducerad och säsongsbetonad kost

Kommentar: åtgärden genomförs kontinuerligt. Det finns nya mål kring ekologisk kost samt närproducerad och säsongsbetonad mat. Åtgärden föreslås omformuleras i kommande miljöprogram för att vi ska kunna ta ytterligare steg, se åtgärden *Upphandling av ekologiska livsmedel och utbildning i inköpssystemet*.

Ansvar: kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden

Kemikalieklok förskola

Kommentar: åtgärden genomförs kontinuerligt i förskolorna och föreslås utgå ur miljöprogrammet. Istället förslås en åtgärd som fokuserar på en kemikalieklok skola och fritidshem i kommande miljöprogram.

Ansvar: barn- och utbildningsförvaltningen

Minska användningen av kreosotstolpar inom eldistributionen

Kommentar: arbete pågår kontinuerligt men det är en del arbete kvar att genomföra. Åtgärden föreslås kvarstå i kommande miljöprogram.

Ansvar: VEAB

Minska gifter i barns vardag

Kommentar: åtgärden genomförs kontinuerligt och föreslås utgå ur kommande miljöprogram. Det vidare arbetet fokuserar på att behålla arbetet med kemikalieklok förskola samt utveckla arbetet med en kemikalieklok skola och fritidshem. Det interna arbetet fokuserar även på att minska de farliga kemikalier vi använder i våra verksamheter.

Ansvar: barn- och utbildningsnämnden, kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden

Arbete med saneringsåtgärder av riskklass 1 objekt

Kommentar: åtgärden är påbörjad och föreslås följa med in i kommande miljöprogram.

Ansvar: miljö- och byggnämnden

Arbete med saneringsåtgärder av riskklass 2 objekt

Kommentar: åtgärden är påbörjad och föreslås följa med in i kommande miljöprogram.

Ansvar: miljö- och byggnämnden

Inventering och riskklass enligt MIFO fas 1

Kommentar: åtgärden är påbörjad och föreslås följa med in i kommande miljöprogram.

Ansvar: miljö- och byggnämnden

Fasa ut farliga kemikalier

Kommentar: åtgärden är påbörjad och föreslås följa med in i kommande miljöprogram.

Ansvar: kommunstyrelsen, tekniska nämnden, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, VEAB, VSBo

Inventera och åtgärda PCB i byggnader

Kommentar: åtgärden är påbörjad och föreslås följa med in i kommande miljöprogram.

Ansvar: tekniska nämnden

Området Vatten

Inventera och åtgärda enskilda avlopp

Kommentar: arbete sker kontinuerligt med åtgärden och det är ett viktigt verktyg för att minska övergödningens problematiken. Åtgärden föreslås följa med in i det kommande miljöprogrammet.

Ansvar: miljö- och byggnämnden

Tillsyn för att minska mängden in- och utläckage

Kommentar: åtgärden genomförs kontinuerligt. Åtgärden föreslås utgå i kommande miljöprogram och ryms istället i den föreslagna åtgärden *Tillsyn för att minska utsläppen av övergödande ämnen*.

Ansvar: miljö- och byggnämnden

Förvaltningsövergripande VA-plan

Åtgärd: arbetet med åtgärden är påbörjad men inte helt genomförd. Åtgärden föreslås följa med in i det kommande miljöprogrammet.

Ansvar: kommunstyrelsen, tekniska nämnden, miljö- och byggnämnden

Långsiktigt skydd för dricksvattenförsörjningen

Kommentar: arbete med åtgärden har påbörjats. Det är en åtgärd från vattenmyndigheternas åtgärdsprogram som är obligatorisk att genomföra. För att lättare se vilka delar som ska genomföras föreslås åtgärden utgå och istället delas upp och ersättas av åtgärderna *Vattenskyddsområden för allmänna vattentäkter*, *Tillsyn av vattenskyddsområden* och *Trygga framtida dricksvattenförsörjning*.

Ansvar: tekniska nämnden, miljö- och byggnämnden

Vattennära mötesplatser Lagan

Kommentar: arbete med åtgärden pågår. Åtgärden föreslås följa med in i kommande miljöprogram för att arbetet ska färdigställas.

Ansvar: tekniska nämnden

Hänsyn till biologisk mångfald i VA-planen

Kommentar: arbetet med att ta fram en dagvattenguide har inte påbörjats. Åtgärden föreslås utgå ur kommande miljöprogram och åtgärdens intentioner att ta hänsyn till biologisk mångfald i VA-planen ryms istället i åtgärden *Förvaltningsövergripande VA-plan*. Anledningen är att det är lättare att ha färre dokument att arbeta efter.

Ansvar: tekniska nämnden

Kalkning och kalkeffektuppföljning

Kommentar: åtgärden genomförs kontinuerligt. Åtgärden föreslås att utgå och istället ersättas av det mål om kalkning som föreslås. Målet och uppföljning av målet är tillräckligt för att aktivt arbeta med frågan om kalkning.

Ansvar: miljö- och byggnämnden

Information till fastighetsägare med enskilt vatten

Kommentar: åtgärden kommer från ett av länsstyrelsens åtgärdsprogram som gäller för 2015-2020. Ett nytt åtgärdsprogram är under framtagande och nya åtgärder kommer under 2022. Miljö- och byggnämnden har inte lyckats genomföra denna åtgärd under 2018-2020. Nu bedöms åtgärden vara inaktuell och föreslås utgå ur kommande miljöprogram.

Ansvar: miljö- och byggnämnden

Information till fastighetsägare med enskilt vatten

Kommentar: åtgärden kommer från ett av länsstyrelsens åtgärdsprogram som gäller för 2015-2020. Ett nytt åtgärdsprogram är under framtagande och nya åtgärder kommer under 2022. Åtgärden är uppdelad så att länsstyrelsen ska göra en del först innan kommunerna tar över. Tyvärr har inte länsstyrelsen gjort sin del vilket gjort det svårt för kommunerna att genomföra åtgärden. Åtgärden bedöms inte längre vara aktuell och föreslås utgå ur kommande miljöprogram.

Ansvar: miljö- och byggnämnden, tekniska nämnden